

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 06.12.2018

Sayı: 582

6617

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Sn. Murat Kurum tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 05.12.2018

Saygılarımla.

Zeki Hakan SİDALI

Mersin Milletvekili

İklim Değişikliği'nin etkileri her geçen gün belirginleşmekte dünya ve ülkemiz için büyük bir tehdit haline gelmektedir. İklim değişikliği nedeniyle deniz suyu sıcaklıkları artmaktadır. Yapılan araştırmalarda Akdeniz'in deniz sıcaklığının 1970-2017 yılları arasında 0,28 santigrat derece arttığı bilim insanlarınca tespit edilmiştir.

İklim değişikliği nedeniyle artan deniz suyu sıcaklıkları denizlerdeki asitleşme oranını da artırmakta dolayısıyla deniz canlılarını yeni yaşam yerleri aramak üzere göçe zorlamaktadır. Bu kapsamda Balon Balığı, Zehirli Denizanası, Manda Göz gibi Hint Okyanusunda olması gereken balık türleri Mersin kıyılarında daha sık gözlemlenmeye başlamıştır. Bu türler Mersin kıyılarındaki balık türleri için istilacı olmakta, balık popülasyonunu azaltırken tür çeşitliliğini etkilemektedir. Bu durum Mersin balıkçılık sektörünün sürekliliğini ve Mersin'li balıkçıların gelirlerini olumsuz etkilemektedir.

Ayrıca deniz sıcaklığında görülen bu artışlar nedeniyle Akdeniz'e özgü bazı yeşil deniz kaplumbağaları, iribaş deniz kaplumbağaları ve deri sırtlı deniz kaplumbağaları türlerinde üreme sorununa neden olmakta bazı kaplumbağa türlerinde ise yumurtlama sonrası sıcaklık artışına bağlı olarak yumurtalardan erkek yavru yerine dişi yavru çıkması durumu ile karşı karşıya kalınmaktadır. Bu durum Mersin kıyıları ve Akdeniz çanağındaki biyoçeşitliliği tehdit etmektedir.

İklim değışikliğı buzullar ve kar örtüsünü eritmekte dolayısıyla deniz seviyelerini yükseltmektedir. İklim Bilimci Mikdat Kadioğlu'na göre deniz seviyesi yükselmelerine karşı Türkiye'de en riskli yerler; Seyhan, Ceyhan, Göksu'nun da aralarında bulunduğu Akdeniz deltaları olacağı ileri sürülmektedir. Bilimsel metotlara göre denizlerde yaşanacak 10 santimetrelilik bir yükselme, denizin sahilden içeriye 10 metre girmesi anlamına gelecektir.

Böyle bir durumun; kıyı şeridi ve deltadaki tarım alanları, plajlar, deniz kenarına inşa edilen otel, ev ya da sosyal tesisler, yat limanları ve balıkçı barınakları sular altında bırakıp kullanılamaz hale getireceğı öngörülmekte, kıyı bölgelerinde sulak alan kayıpları, kıyı erozyonu, yeraltı suyu tuzlanması ve su bütçesinde artış meydana getireceğı tahmin edilmektedir.

Ayrıca deniz seviyesinde yaşanan bu yükselmeler, iklim değışikliğinin neden olduğu ekstrem hava olayları ile birleştğinde şiddetli fırtına ve taşkınlara neden olacağı öngörülmekte ve bu afetlerin kıyı alanlarında görülebilecek tahribatları artıracığı tespit edilmektedir. Son yıllarda Mersin'de yaşanan fırtınalarda kıyı alanlarında büyük çaplı maddi hasarlar meydana gelmiş, bu bilimsel tespitler acı bir şekilde Mersin halkı tarafından tecrübe etmiştir.

Bu bilgiler ışığında;

1. Merkezi idare ve yerel idareler ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları yıkıcı etkileri ortada olan iklim değışikliğinin Mersin'e balıkçılık sektörü başta olmak üzere çok boyutlu etkileri konusunda araştırma yapmış mıdır? Yapmışsa bu bilimsel sonuçlar ışığında ilgili kurumların Mersin'e ilişkin İklim Eylem Planları var mıdır?
2. İklim Eylem Planlarının yanı sıra bu kurumların Mersin kentini, kıyılarını ve Mersin limanını ortaya çıkabilecek afetlere karşı korumak için risk yönetimine dayalı Bütünleşik Afet Yönetimi Stratejileri var mıdır? Varsa nelerdir? Yoksa neden bu bilimsel metotlar uygulanmamıştır?
3. Mersin kıyılarında deniz seviyesi yükselmelerine karşı ortaya çıkabilecek tarımsal verimlilik kayıpları, vergi kayıpları, ortaya çıkabilecek atıl sermaye kayıpları ne kadardır?
4. Bakanlığınız adı geçen ekonomik kayıplara ilişkin herhangi bir öngörü raporu hazırlamış mıdır?
5. Bakanlığınızın bu ekonomik kayıpların azaltılmasına ilişkin bir hazırlığı var mıdır?
6. Bakanlığınız Mersin kıyılarında deniz seviyesi yükselmelerine karşı ne gibi önlemler almaktadır?

7. Bakanlığınızın Mersin kıyılarına kıyı setleri kurulması ile ilgili herhangi bir çalışma var mıdır?
8. Bakanlığınız deniz suyu seviyelerinin yükselmesi bu durumun beraberinde getireceği artacak olan afet tahribatına karşı Mersin Limanını korumaya yönelik özel bir çalışması var mıdır?
9. Mersin kıyılarında deniz seviyesinin yükselmesinin kıyı alanlarında yaratacağı tahribat, artan sıcaklıklarla birlikte nüfusun kıyı alanlarından iç kesimlere ve Orta Torosların yaylalık olan yüksek yerlerine doğru göç etmesine neden olacaktır. İlgili kurumların böyle bir göçe karşı farkındalığı dolayısıyla bir hazırlığı var mıdır?
10. Bakanlığınız gerçekleştirebilecek iç göçlere karşı dağ ekosistemlerini koruyacak, bu alanların nüfus baskısına karşı dirençliliğini artıracak önlemler almış mıdır? Alınan bu önlemler nelerdir?
11. Bu önlem çalışmaları kapsamında Bakanlığınız Dağlık Alan Yönetişimi konusunda bilimsel çalışmalar yapmakta mıdır?
12. Mersin kıyılarında deniz seviyesi yükselmeleri ile birlikte artacak olan deniz tuzluluğunun, kıyıya yakın alanlardaki verimli tarım arazilerine verebileceği zararlara karşı Bakanlığınızın önleyici planları nelerdir?
13. Bu konu ile ilişkili olarak kıyı alanlarını tuzlu su basması sonucu tuzlu taban suyu seviyeleri yükselerek bu arazilerde ve yer altı suyunda tuzlanma artacaktır. Bakanlığınız Mersin kıyı alanlarında yer altı ve yer üstü sularının tuzlanmasına karşı herhangi bir önlem almış mıdır? Alınan bu önlemler nelerdir?
14. Kıyı alanlarındaki tuzlanmanın su bütçesine etkileri nelerdir? Su bütçesi oluşturulurken bu gelişmeler dikkate alınmış mıdır?
15. Tuzlanma ile birlikte kıyıya yakın bu alanlarda tarımsal ürün çeşitliliğinin değişmesi gerekecektir. Bakanlığınızın bu alanlara yönelik tuza dayanıklı tarımsal ürün yetiştiriciliği hazırlıkları var mıdır? Varsa bu hazırlıklar nelerdir?
16. Bu hazırlıklarda Bakanlığınız Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsünün çalışmalarıdan yararlanmakta mıdır?
17. Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsünün kurumsal kapasitesi bu bilimsel çalışmalar için yeterli midir? Değilse, bu konuda kurumsal kapasiteyi artırıcı alt yapısal ve maddi destek çalışmaları var mıdır?
18. Mersin'de her düzeyde (yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası) gerçekleştirilen yatırım kararlarında (Örneğin Mersin Limanının genişletilmesi ve Çamlıbel Balıkçı Barınağına yapılması planlanan Kurvaziyer Turizmi çalışmaları, Karaduvar'da

modern balıkçı barınakları inşası gibi) İklim Değişikliği etkileri dikkate alınmış mıdır? İklim Değişikliği etkileri dikkate alınmamış ise yapılan bu yatırımlarda ortaya çıkabilecek zararlardan kim sorumlu olacaktır?

19. Mersin kıyıları başta olmak üzere Antalya'dan Hatay'a Doğu Akdeniz kıyılarımızda balıkçılığı korumak, istilacı balık türlerinin zararlarını azaltmak ve uyum kapasitemizi artırmak adına Bakanlığınız ne gibi önlem ve planlama çalışmaları yapmaktadır? Yapılan önlem ve planlama çalışmaları nelerdir?
20. İklim değişikliğinin deniz suyu sıcaklıklarında meydana getirdiği artışlar sonucu zarara uğrayan kaplumbağalara karşı biyoçeşitliliği korumak adına Bakanlığınız önlem almakta mıdır? Alınan bu önlemler nelerdir?
21. Deniz suyu yükselmelerine karşı Çukurova kıyı deltasında bulunan Yumurtalık Lagünleri, Akyatan Lagünü ve Tuzla Lagünü gibi RAMSAR uluslar arası sözleşmesince de koruma altına alınan sulak alanlara yönelik iklim değişikliğinin beklenen etkilerine karşı Bakanlığınız önleyici tedbirler almış mıdır? Alınmışsa bu tedbirler nelerdir?
22. İklim değişikliğinin bölgemizi ve ülkemizi bu kadar çok etkilediği bilindiği, 2015 yılında 21. COP (İklim Zirvesi) toplantısında imzalanan Paris İklim Sözleşmesini Türkiye'nin de imzaladığı halde TBMM onayına henüz geçirmemiştir. Türkiye ilgili anlaşmayı ne zaman TBMM'de gündeme getirecek ve bu sözleşmeyi onaylayarak yürürlüğe sokacaktır?
23. Bakanlığınızın bu konu ile ilgili bir çalışma takvimi var mıdır?
24. 26. COP toplantısına Antalya'da gerçekleştirmek üzere talip olan bir Türkiye, Paris İklim Sözleşmesini onaylamadan böyle bir toplantıyı organize edebileceğini düşünmekte midir? Bu çerçevede yapılan lobi harcamalarının sorumluluğu kime aittir?